

kancelarie rp

kancelarierp.pl

Kancelarie RP to nowa jakość w usługach prawniczych. W serwisie baza ponad 200 dokumentów, przyjazny i prosty generator oraz sieć wysoko wyspecjalizowanych prawników dostępnych na wyciągnięcie ręki.

Nie tylko zysk może być celem

POŻYTEK PUBLICZNY | Spółki non profit najczęściej powoływane są dla celów badawczych i naukowych, do prowadzenia klubów sportowych, a także w celu wykonywania szeroko rozumianej działalności o charakterze społecznym.

W powszechnej świadomości spółki kapitałowe funkcjonują jako podmioty stworzone wyłącznie dla prowadzenia określonej działalności gospodarczej i osiągnięcia zysku. Tymczasem Kodeks spółek handlowych w art. 151 przewiduje możliwość prowadzenia spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Na tej podstawie funkcjonują w obrocie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działające „non profit”, czyli nie w celu osiągnięcia zysku. Spółki takie nazywane są w nomenklaturze spółkami non profit, jednakże nie jest to forma wyraźnie uregulowana prawem, a ukształtowana praktyką.

Do największych zalet spółek non profit należy to, że zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolonariacie (dalej jako „ustawa o pożytku publicznym”) mogą uzyskać status organizacji pożytku publicznego. Aby dany podmiot określić mianem „spółki non profit” nie wystarczy wskazać tylko innego niż zarobkowy cel spółki, konieczne jest także wyartykułowanie w akcie założycielskim zakazu dzielenia wypracowanego zysku pomiędzy wspólników, członków zarządu, pracowników, radę nadzorczą czy komisję rewizyjną oraz obowiązku przeznaczania zysku na określony umową spółki cel społeczny. Takie ukształtowanie zasad dotyczących przeznaczenia ewentualnie wypracowanego zysku umożliwia art. 191 §2 k.s.h., który przewiduje, że „umowa spółki może przewidywać inny sposób podziału zysku”.

Spółki non profit najczęściej powoływane są dla celów badawczych i naukowych, do prowadzenia klubów sportowych, a także w celu wykonywania szeroko rozumianej działalności o charakterze społecznym.

Mocne strony

Prowadzenie działalności społecznej w formie spółki non profit może być ciekawą alternatywą dla fundacji i stowarzyszeń, gdyż spółka z ograniczoną odpowiedzialnością posiada wiele zalet w porównaniu do form prawnych typowych dla działalności społecznej. Działalność spółek kapitałowych uregulowana została

w Kodeksie spółek handlowych, dla którego zarówno doktryna, jak i orzecznictwo wypracowały ogromną ilość komentarzy i orzeczeń, które bardzo pozytywnie wpływają na pewność fundamentów prawnych spółki. Spółka non profit nie tylko może uzyskać status organizacji pożytku publicznego i korzystać z wiążących się z tym ułatwień podatkowych oraz przywilejów, ale także na zasadzie art. 3 ustawy o pożytku publicznym, ubiegać się o realizację zadań ze środków publicznych przeznaczonych dla podmiotów prowadzących działalność społecznie użyteczną.

Jednocześnie spółka non profit wciąż będzie wiarygodnym partnerem dla biznesu i może ubiegać się o zamówienia publiczne, na takich samych zasadach jak inne, komercyjne podmioty gospodarcze. Również w ramach działań społecznej odpowiedzialności biznesu wybór spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako formy prowadzenia tej działalności wydaje się być korzystnym wyjściem – umożliwia ona bardzo dużą elastyczność w prowadzeniu działalności.

Ponadto do założenia sp. z o.o. wystarczy jedna osoba prawna (poza inną jednoosobową spółką z o.o., która nie może być jedynym wspólnikiem spółki z o.o.) lub osoba fizyczna, która zachowuje duży wpływ na sposób działania spółki, w tym co do wskazania organów, podziału ról i kompetencji, a także w zakresie ewentualnych przekształceń osobowych lub kapitałowych. Warto też zaznaczyć, że w przypadku spełnienia ustawowych warunków spółki non profit mogą dokonywać rozliczeń przewidzianych dla podmiotów mikro.

Należy jednak wspomnieć, że spółka non profit zobowiązana jest prowadzić pełną księgowość, a dochód spółki opodatkowany jest podatkiem dochodowym od osób prawnych (CIT), przy czym w przypadku podmiotów nowopowstałych oraz podmiotów, których przychody nie przekroczyły w roku obrotowym 1,2 mln euro stawka podatku wyniesie 15 proc. Zwolnienie od podatku dochodowego dla osób prawnych możliwe jest jedynie w przypadku, gdy jedynym wspólnikiem spółki jest stowarzyszenie, a jego cele statutowe są tożsame z tymi uprawniającymi do zwolnienia od podatku oraz w przypadku

►ZDANIEM AUTORA

Kamil Kozioł

prawnik w Kancelarii KSP
Legal & Tax Advice
w Katowicach

Pomimo tego, że nie istnieje oficjalny rejestr spółek non-profit to eksperci szacują, że jest ich obecnie kilkadziesiąt. Wydaje się, że liczba spółek non profit będzie rosła, nawet pomimo tego, że formy prawne fundacji i stowarzyszenia są stosunkowo głęboko zakorzenione w świadomości polskiego społeczeństwa jako formy prawne działalności społecznej. Spółka non profit jest bardzo ciekawą konstrukcją dla prowadzenia działalności społecznej, szczególnie z uwagi na jej prostotę, pewność co do norm prawnych, jak i elastyczność organów spółki. ■

uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego.

Do wad formy prawnej sp. z o.o. non profit należy zaliczyć konieczność wniesienia kapitału zakładowego w wysokości co najmniej 5 tysięcy złotych, subsydiarną odpowiedzialność zarządu za zobowiązania spółki i wyższe opłaty za dokonywanie zmian we wpisie do KRS.

Spółka jako organizacja

Jak już wspomniano wyżej spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ma możliwość uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego (dalej jako OPP). W tym celu spółka musi w swoim akcie założycielskim wpisać następujące zasady:

- niedziałanie w celu osiągnięcia zysku;
 - nieprzeznaczanie zysków do podziału między wspólników, pracowników, członków zarządu, członków rady nadzorczej czy komisji rewizyjnej;
 - przeznaczanie dochodów na działalność pożytku publicznego.
- Ponadto spółka musi spełnić zwyczajne warunki stawiane organizacjom pożytku publicznego:
- prowadzenie działalności nieprzerwanie przez 2 lata;
 - adresowanie działalności do ogółu społeczeństwa, albo określonej grupy społecznej, wyodrębnionej ze względu trudną sytuację życiową lub materialną;
 - działalność gospodarcza nie jest prowadzona lub jest prowadzona wyłącznie jako działalność uboczna;
 - cały uzyskiwany dochód przeznaczony jest na prowadzenie działalności pożytku publicznego;

■ spółka ma statutowy kolegialny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od zarządu i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru nie mogą być jednocześnie członkami organu zarządzającego, ani być z nimi w jakikolwiek sposób powiązani, a ponadto ich wynagrodzenie nie przekracza wysokości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, albo stanowi jedynie zwrot uzasadnionych wydatków;

■ członkowie zarządu i organu nadzoru nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego;

■ akt założycielski przewiduje szczegółowe zakazy dotyczące dokonywania transakcji z członkami zarządu, pracownikami oraz osobami z nimi powiązanymi.

Dzięki uzyskaniu statusu OPP spółka będzie mogła korzystać ze zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych w zakresie dochodów przeznaczonych na cele statutowe, podatku od nieruchomości, podatku od czynności cywilnoprawnych (PCC), opłaty skarbowej oraz opłat sądowych. Ponadto organizacje pożytku publicznego mogą nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa.

Spółka komunalna

Ciekawym zagadnieniem jest próba zaklasyfikowania spółki komunalnej jako spółki

non profit, bowiem celem działania spółek komunalnych nie jest osiągnięcie zysków, a zaspokojenie potrzeb mieszkańców lokalnej społeczności i zabezpieczenie kluczowej – z punktu widzenia mieszkańca – infrastruktury. W literaturze przedmiotu przyjmuje się, że choć działalność spółki komunalnej może – a nawet powinna – generować niewielki zysk, to zysk ten nie powinien być wypłacany przez jednostkę samorządu terytorialnego w formie dywidendy, bowiem stanowiłoby to dodatkowe, pośrednie opodatkowanie mieszkańców na rzecz samorządu.

Tym samym podstawowym celem działania spółki komunalnej powinno być odpłatne świadczenie usług na rzecz mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego, a ewentualnie uzyskanie z tego tytułu dochody winny być przeznaczane na inwestycje w lokalną infrastrukturę i jej zabezpieczenie lub na kapitał zapasowy, bądź też kapitały rezerwowe. Jest to o tyle ważne, że zazwyczaj spółki komunalne mają pozycję faktycznego monopolisty na rynku lokalnym, głównie z uwagi na bardzo wysokie koszty wejścia na rynek dla innych przedsiębiorców oraz z uwagi na fakt, że powstają wskutek wydzielenia pewnej części infrastruktury bądź środków gminnych do jej struktur.

Wprawdzie ustawa o gospodarce komunalnej nie przewiduje zakazu wypłacania dywidendy ze spółki komunalnej, jednakże wydaje się to być zupełnie niewłaściwe w kontekście celów, do jakich spółki komunalne zostały powołane. Formalnie rzecz biorąc spółki komunalne nie są więc spółkami non profit, ale podobnie jak spółki non profit nie powinny one działać dla osiągnięcia zysku.

Kluby sportowe

W związku z faktem, że ustawa o sporcie wymaga, aby każdy klub sportowy posiadał osobowość prawną, kluby działają w formie stowarzyszeń lub spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a w przypadku największych podmiotów (np. kluby piłkarskiej Ekstraklasy) w formie spółki akcyjnej. Nie ma przeszkód prawnych, aby klub sportowy prowadził swoją działalność w formie sp. z o.o. non profit, co więcej spośród wszystkich

spółek non profit najwięcej tworzy się właśnie tych prowadzących kluby sportowe. Jest to korzystne z wielu omawianych już wyżej względów, ale również dlatego, że działalność sportowa może być przedmiotem działalności pożytku publicznego. Dzięki temu klub sportowy działający w formie spółki non profit może zarówno uzyskiwać korzyści płynące z uzyskania statusu OPP, uzyskiwać dotacje na cele publiczne, jak i prowadzić sportową działalność gospodarczą. Formę prawną spółki non profit powinni wybrać wszyscy, którzy chcą prowadzić działalność w zakresie organizowania szkoleń dla dzieci młodzieży, prowadzenia zajęć sportowych na boiskach, basenach lub kortach. Dzięki temu nie tylko mogą w takiej spółce pracować za wynagrodzeniem, ale także uzyskiwać niezbędne dotacje w ramach konkursów na realizację zadań publicznych.

Formuła spółki non profit będzie też atrakcyjna dla sponsorów klubów sportowych, szczególnie w ramach „lokalnego sportowego patriotyzmu”, którzy poza wykładaniem środków na działalność klubu chcieliby mieć wpływ na wydatkowanie ich pieniędzy oraz zarządzanie klubem. Dobrze skonstruowana umowa takiej spółki pozwoliłaby wspólnikom i jednocześnie sponsorom klubu na zachowanie znaczącego wpływu na działanie klubu i zachęcałaby do inwestowania czasu i środków w lokalny klub. Wspólnicy mieliby też decydujący wpływ na powołanie kompetentnego organu zarządzającego, co dziś nierzadko stanowi problem w małych, lokalnych klubach sportowych. Ponadto spółka non profit zapewniłaby przejrzyste finansowanie i umożliwiłaby bezproblemową sprzedaż gadżetów klubowych. ©

—Kamil Kozioł

RZECZPOSPOLITA

TYDZIEŃ TEMU PISALIŚMY O:

Łukasz Robaszkiewicz: Braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które ktoś poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządziła.

Artykuł dostępny:
kancelarierp.pl/baza-wiedzy